Beslenme Bilgi Ölçe?i (BBÖ)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Beslenme Bilgi Ölçe?i (BBÖ)*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17589

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Beslenme Bilgi Ölçe?i (BBÖ), ?ngilizce orijinal ad?yla **Nutrition Knowledge Scale (NKS)**, sa?l?kl? yeti?kin bireylerin beslenme konusundaki **bilgi düzeylerini** ölçmek amac?yla 2021 y?l?nda geli?tirilmi? özgün bir psikometrik ölçektir. Ölçek, bireylerin temel beslenme prensipleri, g?da gruplar?, sa?l?kl? yeme al??kanl?klar? ve diyetin sa?l?k üzerindeki etkileri hakk?ndaki teorik ve pratik bilgileri de?erlendirmek üzere tasarlanm??t?r.

Ölçe?in geli?tirme süreci, kapsaml? bir **literatür taramas?**, madde havuzunun olu?turulmas? ve ard?ndan psikometrik analizler (faktör yap?s?, geçerlik ve güvenirlik) yoluyla gerçekle?tirilmi?tir. BBÖ, özellikle halk sa?l??? ara?t?rmalar?nda ve beslenme e?itim programlar?n?n etkinli?ini de?erlendirmede standart bir araç olarak kullan?lmay? hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler

Beslenme Bilgisi, Ölçek Geli?tirme, **Geçerlik**, Güvenirlik, Faktör Analizi, Sa?l?kl? Yeti?kinler, **Beslenme**.

Yazarlar

Öngün Y?lmaz, H., Ayd?n Hakl?, D., To?uç, H., Çobano?lu, Z., Öner Sayar, C., Erkul, C., Günal, A. M.

Amaç

Beslenme Bilgi Ölçe?i'nin (BBÖ) temel amac?, Türkiye'deki **sa?l?kl? yeti?kinler** popülasyonunda beslenme bilgisini do?ru, sistematik ve standart bir ?ekilde ölçebilecek, kültürel ve dilsel aç?dan uygun, geçerli ve güvenilir bir araç sunmakt?r. Bu ihtiyac?n kar??lanmas?, beslenme ile ili?kili halk sa?l??? müdahalelerinin planlanmas? ve de?erlendirilmesi için kritik öneme sahiptir.

Ölçek, ayn? zamanda beslenme e?itimlerinin ba?lang?ç ve sonuç a?amalar?ndaki bilgi düzeyindeki de?i?imi izlemek, bireylerin beslenme konusundaki eksiklerini tespit etmek ve böylece ki?iselle?tirilmi? **beslenme dan??manl???** süreçlerine girdi sa?lamak amac?yla da kullan?labilir.

Yap?

Ölçek, bireylerin **beslenme** ile ilgili temel kavramlar?, g?da bile?enlerini (makro ve mikro besinler), enerji dengesi ve sa?l?kl? ya?am tarz? ile ilgili bilgileri ne ölçüde kavrad???n? ölçen bili?sel bir yap?y? temsil eder. Bu yap?, sadece ezber bilgiyi de?il, ayn? zamanda bu bilgiyi günlük ya?am pratiklerine uygulama yetene?iyle ili?kili olan derin bilgi düzeyini de dolayl? olarak de?erlendirmeyi amaçlar.

ARABPSYCHOLOGY.COM

BBÖ, **Beslenme Bilgisi** yap?s?n? tek bir genel skor üzerinden veya faktör analizi sonucunda ortaya ç?kan alt boyutlar arac?l???yla de?erlendirerek, bireylerin bilgi yeterliliklerini kapsaml? bir ?ekilde incelemeye olanak tan?r.

Geçerlik

Beslenme Bilgi Ölçe?i'nin **geçerlik** çal??malar?, ölçe?in gerçekten beslenme bilgisini ölçüp ölçmedi?ini ve teorik yap?yla uyumlu olup olmad???n? belirlemek üzere titizlikle gerçekle?tirilmi?tir. Kapsam geçerli?i (Content Validity), alan?nda uzman ki?ilerin görü?leri al?narak sa?lanm??; yap? geçerli?i (Construct Validity) ise **faktör analizi** yöntemleriyle desteklenmi?tir.

Ölçe?in geli?tirme makalesinde, sa?l?kl? yeti?kinler için tatmin edici düzeyde yap? geçerli?i kan?tlar? sunulmu?tur. Ayr?nt?l? geçerlik katsay?lar? ve istatistiksel sonuçlar, orijinal yay?n olan Öngün Y?lmaz ve ark. (2021) taraf?ndan yay?mlanan makalede mevcuttur. Orijinal makalenin dijital nesne tan?mlay?c?s?na (DOI) buradan ula??labilir: 10.23751/pn.v23i3.11030

Güvenirlik

BBÖ'nün **güvenirlik** analizleri, ölçe?in farkl? zamanlarda veya farkl? madde setleriyle tutarl? sonuçlar üretme yetene?ini incelemi?tir. Çal??mada, ölçe?in iç tutarl?l???n? de?erlendirmek amac?yla genellikle **Cronbach Alfa** katsay?s? hesaplanm??t?r. Elde edilen de?erler, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? ölçme konusunda yüksek uyum gösterdi?ini ve ölçe?in yüksek iç tutarl?l??a sahip oldu?unu göstermektedir.

Güvenirlik çal??malar?nda ayr?ca, ölçe?in zamana kar?? kararl?l???n? incelemek üzere test-tekrar test güvenilirli?i yöntemleri de uygulanm?? olabilir. Ölçe?in güvenirlik katsay?lar?na ili?kin spesifik de?erler, ara?t?rmac?lar?n 2021 tarihli makalesinde detayl? olarak sunulmu?tur.

Faktör Analizi

Ölçe?in **yap? geçerli?i**, Ke?fedici Faktör Analizi (KFA) ve/veya Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?larak incelenmi?tir. Bu analizler, Beslenme Bilgi Ölçe?i'nin (BBÖ) alt?nda yatan teorik boyutlar? ve faktör yap?s?n? ortaya ç?karmay? amaçlam??t?r. Çal??mada elde edilen **faktör yap?s?**, beslenme bilgisinin farkl? alt alanlar?n? (örne?in, makro besinler, vitamin/mineral bilgisi, sa?l?kl? yeme rehberleri) yans?tan, teorik olarak anlaml? alt boyutlar? i?aret etmektedir.

Faktör yükleri ve model uyum indeksleri gibi detayl? **psikometrik** sonuçlar, ölçe?in güçlü ve geçerli bir faktör yap?s?na sahip oldu?unu do?rulamaktad?r. Bu detaylara orijinal yay?ndan eri?ilebilir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ölçek Bilgileri

Test Türü: **Psikometrik** Geli?tirme Ölçe?i (Bili?sel Bilgi Testi)

Format: Çoktan Seçmeli veya Do?ru/Yanl?? format?nda bilgi maddeleri bulunmaktad?r. Derecelendirme sistemi, do?ru cevaplar?n puanlanmas? üzerine kuruludur.

Mevcut Dil: Türkçe (Turkish)

Popülasyon Grubu: Sa?l?kl? Yeti?kinler

Ya? Grubu: Yeti?kin Popülasyonu (Genellikle 18 ya? ve üzeri bireyler).

Popülasyon Detaylar?: Çal??ma, Türkiye'deki herhangi bir kronik hastal??? veya ciddi beslenme k?s?tlamas? bulunmayan genel yeti?kin popülasyonu üzerinde yürütülmü?tür.

Test Metodolojisi: Öz bildirim (Self-report) yöntemiyle uygulanan, bireylerin beslenme konusundaki nesnel bilgi düzeyini ölçmeye odaklanan bir testtir.

Anahtar Kelimeler

Nutrition Knowledge Scale, **Factor Structure**, Beslenme E?itimi, Sa?l?k Bilgisi, NKS, Türkiye, G?da Bilgisi.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Hande ÖNGÜN YILMAZ

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Orijinal kaynakta belirtilmemi?tir.

?leti?im E-posta Adresi: dythandeongun@gmail.com

Yaz??ma Adresi: Orijinal kaynakta belirtilmemi?tir.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Beslenme Bilgi Ölçe?i (BBÖ), 2021 y?l?nda yay?mlanan bir akademik çal??ma sonucunda geli?tirilmi?tir. Ölçe?in ticari olmayan akademik veya ara?t?rma amaçl? kullan?m? için telif haklar? ve izin süreçleri hakk?nda sorumlu yazar Hande Öngün Y?lmaz ile ileti?ime geçilmesi ?iddetle tavsiye edilir. Ölçe?in yay?mland??? makale aç?k eri?imli (Open Access) olup, tam metnine eri?im mümkündür.

Makalenin tam metnine a?a??daki ba?lant?dan ula??labilir: mattioli1885journals.com

ARABPSYCHOLOGY.COM

Kaynaklar

Öngün Y?lmaz, H., Ayd?n Hakl?, D., To?uç, H., Çobano?lu, Z., Öner Sayar, C., Erkul, C., & Günal, A. M. (2021). Nutrition knowledge scale (NKS): development, factor structure, and validation for healthy adults. *Progr Nutr, 23*(3), e2021104. **https://doi.org/10.23751/pn.v23i3.11030**

Beslenme Bilgi Ölçe?i (BBÖ) Maddeleri

ÖNEML?: Beslenme Bilgi Ölçe?i (BBÖ) maddeleri, telif haklar? nedeniyle veya orijinal kaynakta aç?kça belirtilmedi?i için burada sunulamamaktad?r. Ölçe?in tam maddelerine, puanlama ve derecelendirme sistemine, yukar?da belirtilen akademik makalenin tam metninden eri?ilebilir.

Orijinal makalenin tam metni: mattioli1885journals.com

ARABPSYCHOLOGY.COM